

I. CZYTANIE ZE ZROZUMIENIEM

Kiedy chłopcy już usiedli, Keating odwrócił się do nich twarzą. (...)
 - Drogi Pitts, otwórz podręcznik na stronie pięćset czterdziestej drugiej i przeczytaj nam pierwszą strofę wiersza, który tam znajdziesz. (...)
 - Uwaga, czytam. - Pitts chrząknął z powagą.

Rwijcie pąki swoich róż, póki jeszcze możecie,
 Bo czas leci, choć stary swym wiekiem.
 Kwiat, co dziś uśmiechem się ukłoni,
 Umrze jutro w waszej dłoni.

Pitts przerwał.
 - Rwijcie pąki swoich róż... - powtórzył Keating. - Po łacinie myśl tę można wyrazić zwrotem *carpe diem*. Czy ktoś wie, co ten zwrot znaczy?
 - *Carpe diem* - wyrwał się natychmiast Meeks, mistrz w łacinie - znaczy tyle, co „chwytaj dzień”. (...)
 - Doskonale, panie Meeks. Zatem „chwytaj dzień” - powtórzył Keating. - Jak myślicie, dlaczego poeta napisał te słowa?
 - Pewnie mu było śpieszno - rzucił ktoś z tyłu.
 Chłopcy parsknęli śmiechem.
 - Nie, nie, nie! - powiedział w uniesieniu Keating. - Napisał tak, ponieważ jesteśmy tylko pokarmem dla robactwa. Ponieważ jest nam dane ujrzeć tylko kilka wiosen i kilka jesieni. Ponieważ któregoś dnia, choć trudno w to uwierzyć, każdy z nas przestanie oddychać, zrobi się zimny, umrze! - Przerwał nagle. - Proszę wstać - polecił. - Przyjrzyjcie się uczniom, którzy chodzili do tej szkoły sześćdziesiąt, siedemdziesiąt lat temu. Śmiało, zbliżcie się, spójrzcie na ich twarze.
 Chłopcy wstali i podeszli do ściany, na której w długim rzędzie wisiały portrety niegdysiejszych uczniów. Popatrzyli na spoglądające na nich z dalekiej przeszłości młode oczy.
 - Niczym się od was nie różnią, prawda? Ta sama nadzieja w oczach, ta sama wiara w dokonanie wielkich rzeczy. Jak w wielu z was. Cóż, gdzie te uśmiechy? Co z nadzieją?
 Chłopcy w zamyśleniu wpatrywali się w fotografie. Keating ruszył dookoła sali i zaczął pokazywać palcem kolejne zdjęcia.
 - Ilu z nich udało się dokonać choć odrobinę z tego, do czego byli zdolni, zanim zorientowali się, że jest już za późno? Czy w pogoni za wszechwładnym bogiem sukcesu... nie pogubili swoich chłopięcych marzeń? Trzeba wam wiedzieć, że większość z tych dżentelmenów użył teraz ziemię pod cmentarnymi żonkिलami! A jednak, jeśli tylko mocno wytyżycie słuch, usłyszycie ich wołanie. Zbliźcie się do nich - zachęcił. - Śmiało. Słyszycie? Słyszycie ich głos?
 W sali zapanowała cisza. Niektórzy chłopcy niepewnie podeszli do fotografii.
 - *Carpe diem* - wyszeptał Keating niskim głosem. - Chwytajcie dzień. Uczynicie wasze życie niezwykłym.
 Todd, Neil, Knox, Charlie, Cameron, Meeks, Pitts i wszyscy pozostali w napięciu wpatrywali się w zdjęcia na ścianach. Zdawało się, że twarze z czarno-białych fotografii naprawdę do nich przemawiają. Z głębokiego zamyślenia wyrwał ich dzwonek.
 - Dziwak - stwierdził Pitts, kiedy pakowali książki.
 - Przynajmniej raz coś innego - powiedział w zadumie Neil.

N. H. Kleinbaum, *Stowarzyszenie umarłych poetów*. Dom Wydawniczy REBIS, Poznań 2000, s. 26-28.

- Keating jest nauczycielem w elitarnej szkole, dążącej za wszelką cenę do sukcesu. Podczas lekcji polecił przeczytanie wiersza, aby:**
    - A) zachęcić uczniów do skrupulatnej analizy tekstu
    - B) zwrócić uwagę uczniów na przemijanie czasu
    - C) wskazać uczniom konieczność realizowania marzeń
    - D) nakłonić uczniów do poznania historii szkoły
  - Według Keatinga wiersz jest odpowiedzią na fakt, że:**
    - A) życie jest kruche i krótkotrwałe
    - B) pąki róż szybko rozkwitają
    - C) młodzież nie interesuje się poezją
    - D) ludzie szybko tracą nadzieję
  - Keating pokazał uczniom portrety absolwentów szkoły, ponieważ chciał:**
    - A) wskazać młodzieży wzory do naśladowania
    - B) ustrzec swych wychowanków przed ich losem
    - C) pokazać uczniom dokonania najlepszych uczniów
    - D) zapoznać młodzież z ich życiorysami
  - Według Keatinga absolwenci z portretów wołali o:**
    - A) swym zmarnowanym życiu
    - B) bezsensownej pogoni za sukcesem
    - C) niezrealizowanych marzeniach
    - D) odniesionych sukcesach, dyplomach, zasługach
  - Pitts nazwał Keatinga „dziwakiem”, ponieważ:**
    - A) poprowadził nietypową lekcję
    - B) odwoływał się do łaciny
    - C) mówił o śmierci
    - D) nie wystawił uczniom ocen
  - W słowach Keatinga brzmią:**
    - A) żar i entuzjazm
    - B) radość i szczęście
    - C) przejęcie i zapał
    - D) wzruszenie i ożywienie
- II. NAUKA O JEZYKU**
- Błąd językowy znajduje się w zdaniu:**
    - A) Zawsze uchylał się przed odpowiedzialnością.
    - B) Ucichła już wrzawa po awarii elektrowni.
    - C) Ponieśli straty na skutek powodzi.
    - D) Obyło się na strachu.

8. Wyrazy bliskoznaczne są zapisane w szeregu:

- A) cyrkulacja, obieg B) stagnacja, stygmat
 C) oponent, przeciwnik D) aliant, sojusznik

9. W zdaniu *Mimo przeszkód na drodze sportowiec brawurowo pokonał trasę.* - jest okolicznik:

- A) miejsca B) czasu C) sposobu D) przyzwolenia

10. Zdaniem podrzędnie złożonym podmiotowym jest wypowiedzenie:

- A) Powiedzieli nam, że nie mają już czasu. B) Kto nie ma głowy na karku, ten wpada w tarapaty.
 C) Okazało się, że jest za późno na spacer. D) Zaraz przyjdzie tu ktoś, kto zna się na tych sprawach.

11. Zdaniem podrzędnie złożonym orzecznikowym jest wypowiedzenie:

- A) Piotr był taki, że każdy chciał się z nim przyjaźnić. B) Ten dzień był taki, jak każdy inny.
 C) Mam takie możliwości, że wszyscy mi zazdroszczą. D) Michał powiedział, że będzie tu za godzinę.

12. Wypowiedzenie *Komuś zależało na tym, byś przyszedł godzinę później.* - jest zdaniem podrzędnie złożonym:

- A) przydawkowym B) podmiotowym C) okolicznikowym D) dopełnieniowym

13. Wyrazem zapożyczonym jest słowo:

- A) afront B) zdrów C) konkluzja D) żelazo

14. Archaizm został użyty w zdaniu:

- A) Nastąpiła burza. B) Grzmiały harmaty. C) Przyszedł nam w sukurs. D) Nie miał drobnych.

15. Neologizmem słowotwórczym jest wyraz:

- A) zmywarka B) szlafrok C) komputerowiec D) pokojówka

16. Wyraz nacechowany stylistycznie lub ekspresywnie znajduje się w zdaniu:

- A) Stoi tam jakaś rudera. B) To jest dwupiętrowy dom.
 C) Miała szopę na głowie. D) W szopie była sterta siana.

III. LITERATURA

17. W wyroczni delfickiej Edyp dowiedział się, że:

- A) założy szczęśliwą rodzinę B) zostanie królem Koryntu
 C) zabije swego ojca D) poślubi własną matkę

18. W starożytnym teatrze maska służyła do:

- A) wzmocnienia głosu aktora B) ukrycia niedoskonałości urody aktora
 C) ukazania uczuć granej postaci D) wzbogacenia treści dramatu

19. W sporze z Antygoną Kreon kieruje się:

- A) racjami państwa B) dobrem rodziny C) interesem osobistym D) prawami wiary

20. Antygoną jest postacią tragiczną, ponieważ:

- A) nie potrafi przeciwstawić się Kreonowi B) każdy jej czyn wywołuje sprzeciw Kreona
 C) znajduje się w bardzo trudnej sytuacji D) umiera tragiczną śmiercią

21. W „Trenie VIII” poeta wspomina córkę jako dziecko:

- A) pogodnie, pełne radości życia B) smutne, złamane domowymi troskami
 C) czułe wobec rodziców D) natchnione talentem poetyckim

22. Rytuał w II części „Dziadów” A. Mickiewicza dotyczy:

- A) przywoływania duchów B) ofiarowania duchom pomocy
 C) słuchania przekazywanych nauk D) wspólnego spożywania pokarmu

23. Dla szkatułki z pieniędzmi Harpagon (w komedii pt. „Skąpiec”) gotów był:

- A) ożenić się z niekochaną, ale bogatą kobietą B) wydać córkę za bogatego starca
 C) oskarżyć syna o kradzież D) oszczędzić na przyjęciu zaręczynowym

24. Ukazana w „Zemście” szlachta sarmacka cechowała się:

- A) brakiem wykształcenia, zacofaniem B) kultywowaniem tradycji
 C) rubaszością i krewkością D) skłonnością do procesowania się

25. Komizm słowny w „Zemście” uwidacznia się szczególnie w scenie, w której:

- A) Cześnik dyktuje Dyndalskiemu list B) Papkin oświadcza się Klarze
 C) Wacław namawia Klarę do ucieczki D) Papkin wychwala swą odwagę

26. „Mały Książę” to przypowieść, ponieważ:

- A) bohaterami są postacie symbolizujące ludzkie skłonności B) zawiera elementy fantastyki i realizmu
 C) ilustruje znaczenie przyjaźni i odpowiedzialności D) na pierwszy plan wysuwa motyw wędrowki